

R

eneetika

UUT TEADUSES
JA TEHNIKAS

-105540

Eesti NSV Kultuuriministeerium

Fr.R.Kreutzwaldi nim. Eesti NSV Riiklik Raamatukogu

G E N E E T I K A

Kirjanduse lühinimestik

Koost. H.Kross

~~MAHAKANTUD~~

Tallinn

1969

Pärilikkuseõpetus on suhteliselt noor teadus. Veidi üle saja aasta tagasi formuleeris austria loodusteadlane Johann Gregor Mendel pärilikkuse seaduspärasused, mis said uue teadusharu - geneetika aluseks.

Geneetika põhineb peamiselt kahel teorial: pärilikkuse kromosoomiteorial ja mutatsiooniteorial. Esimene väidab, et organismi pärilikkuse materiaalsed kandjad asuvad rakutuuma osakestes, kromosoomides. Teise järgi on pärilikkuse muutumine tingitud pärilikkuse aine, desoksüribonukleinhappe (DNH) ehituse muutumisest. Viimaste aastakümnete jooksul on geneetika teinud edusamme, mis oma tähtsusest on võrreldavad vaid avastustega tuumafüüsikas. Õpetus organismide pärilikkusest ja muutlikkusest on tõusnud bioloogiateaduste esiritta. Seetõttu peaks iga haritud inimene tundma praegusaja geneetika põhiseisukohti. Käesolev lühike kirjanduse nimestik püüab sellele kaasa aidata.

Auerbach, C. Geneetika. Tln., "Valgus", 1968. 271 lk.,
illustr.

Arusaadavas keeles jutustab Edinburgh'i ülikooli geneetikaprofessor ja Londoni Kuningliku Ühingu liige Charlotte Auerbach geneetika põhialustest. Autori isikus on väljapaistev uuri- ja ühendatud andeka populariseerijaga. Erialaseid oskussõnu on teoses kasutatud vaid nii palju, kui on vaja teadusliku korrektsuse ja selguse jaoks. Ilmekad illustratsioonid aitavad mõista kohti, mis bioloogilise hariduseta inimesele võiksid tunduda rasketena.

Jöks, S. Pärilikkuseõpetus ja viirused. - Sotsialistlik Põllumajandus, 1967, nr. 24, lk. 1131-1132.

Ülevaatlik artikkel geneetika arengust, alates klassikalisest geneetikast, mille uurimisobjektiks olid taimed (G.J. Mendel) või šhidikakärbes (Th. Morgan), kuni tänapäeva molekulaargeneetikani, mis uurib viirusi.

Stanley, W.M. ja Valens, E.G. Viirused ja elu olemus. Tln., "Valgus", 1967. 223 lk., illustr.

Geneetika oleks vaevalt jõudnud oma silmapaistvate saavutusteni ilma viiruste abita. Viimaste kasutuselevõtmine katseobjektidena andis võimaluse jälgida pärilike omaduste edasiandmise ja säilitamise protsessi selle kõige esimesel astmel, pärilikkuse aine (DNH) molekuli tasemel.

Ülemaailmselt tuntud ameerika viroloog Wendell M. Stanley püüab oma teoses vastata küsimustele, kus asub piir elutu ja elusa aine vahel, milline mehhanism rakus talletab pärilikkuse informatsiooni ja kuidas muutuvad pärilikud omadused. Raamatut iseloomustavad rangelt teaduslik faktide valik ja tõlgendamine ning paeluv ja populaarne esitusviis. Teose väärtust suurendavad San Francisco televisioonirežissööri E.G. Valensi huvitavad illustratsioonid.

Pavel, Ü. Pärilikkus, geenid ja haigused. Tln., "Valgus", 1966. 78 lk., illustr.

Pärilikkuse kromosoomiteooriat käsitledes rõhutab autor uemate andmete varal geneetika tähtsust inimeste, loomade ja taimede haiguste vältimisel.

Loodusliku valiku osa inimkonna evolutsiooniprotsessis kahaneb järjekindlalt sotsiaalse ja meditsiinilise progressi tõttu. Seepärast suureneb pärilike defektide ja haiguste ülekandumine ühelt põlvkonnalt teisele, mis kaugemas perspektiivis võib kogu bioloogilisele liigile saatuslikuks saada. Mure inimkonna arengu pärast on sundinud sulge haarama paljusid teadlasi ja ühiskonnategelasi. Allpool loetletakse viimasel ajal eesti keeles sel teemal ilmunud artikleid:

Orav, T. Pärilikkus ja ühiskond. - Eesti Kommunist, 1967, nr. 11, lk. 22-30.

Gorbunov, N. Mõtisklusi inimkonna geneetilisest saatuses. - Horisont, 1968, nr. 5, lk. 10-14.

Kallak, H. Mis on inimkonnal aidanud säilida? - Horisont, 1968, nr. 8, lk. 24-27.

Põlõvere, K. Mutatsioonid ohustavad inimkonna tervist. - Horisont, 1968, nr. 9, lk. 29-33.

Soidla, T. ja Soom, S. Geneetikast ja inimkonna tulevikust. - Horisont, 1968, nr. 11, lk. 7-15.

Vastutav toimetaja V.Ennosaar

Korrektor H.Voosemaa

Kaane kujundanud R.Suvi

ГЕНЕТИКА

Краткий список литературы

Сост. Х.Кросс

На эстонском языке

Faber 60x84, 1/16. Trükiroognaid 0,5.
Tingtrükiroognaid 0,46. Trükiarv 3000.
Tell. nr. 11. MB-01644.

Fr.R.Kreutzwaldi nim. Eesti NSV Riikliku
Raamatukogu rotaprint. 1969.

Tasuta.

VILJANDI KULTUURIKOLLEDZI RAAMA

011 ; 575(01) VKK RK LA 1969

GENEETIKA : kirjanduse I hinimestik

VK133221

TASUTA

A

10554

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 01087750 6